

www.vulkani.rs
office@vulkani.rs

Naziv originala:
Margaux DeRoux
THE LOST DIARY OF VENICE

Copyright © 2020 by Margo DeRoux
Translation Copyright © 2021 za srpsko izdanje Vulkan izdavaštvo

ISBN 978-86-10-03965-8

Ova knjiga štampana je na prirodnom recikliranom papiru od drveća koje raste u održivim šumama. Proces proizvodnje u potpunosti je u skladu sa svim važećim propisima Ministarstva životne sredine i prostornog planiranja Republike Srbije.

MARGO DERU

Admiralova
kurtizana

Prevela Radojka Jevtić

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2021.

*Kejlebu, mojoj ljubavi:
sve, uvek, za tebe je.*

PROLOG

Namirisala ga je, toliko su bili blizu. Svež i vlažan miris donesen spolja, gde je tek počela da pada kiša. Topla zemlja presečena notom ozona: naznaka mirisa proleća. Rouz se trudila da umiri ruke. *Isuse*. Ko god da je vezivao ove čvorove, zaista se namučio. Zarila je nokte u čvor i konačno oslobodila veze. Kako je odmotavala tkaninu u koju je papir bio umotan, pojavio se još jedan miris – poznata suva aroma pergamenta koji se raspada. Prešla je prstima niz krut kanap koji vezuje papire. Prva strana bila je prazna, patinirana slojem prašine. Podigla je jedan ugao i osetila kako kanap pritiska pergament koji već puca. On se nagnuo bliže.

„Pokušao sam da ga otvorim, ali taj papir izgleda spreman da pukne.“ U njegovom glasu čuli su se ostaci južnjačkog naglaska; zamislila je miris vatre i zvezde. „Ali učinilo mi se da sam spazio nekoliko crteža unutra...“

„Pa, mislim da bi trebalo da oslobodimo ove strane. Smeta li ti to?“ Podigla je glavu. Oči su mu bile tamne, zenice skoro iste boje kao i dužice. Odmahnulo je glavom. „Slobodno.“

Malim makazama, koje je uzela iz prve leve fioke, Rouz je secnula povez. Blesak srebra i, tren kasnije, kanap je stajao isečen na stolu. Sklonila je prvi papir i pogledala naslovnu stranu. Lepo napisane italijanske reči nizale su se na pergamentu, sa ukrasnim detaljima na svakom uglu.

„*Trattato dell'arte della pittura, scultura, ed architettura. Di Giovanni Paolo Lomazzo.*“ Pročitala je naglas naslov. „Ne govorim dobro

Margo Deru

italijanski, ali mislim da je *pittura* slika, tako da je ovo... traktat o umetnosti slikanja, skulpture i arhitekture.“

„To je knjiga o umetnosti?“ Pogledao je stranicu.

„Tako piše u naslovu...“

„Oh... ali ja se time bavim. Mislim, ja sam umetnik.“ Prošao je prstima kroz kosu i čvrsto prekrstio ruke, kao da ne zna šta da radi sa rukama.

Vreme je počelo da se vrti ukrug, shvatila je Rouz jednog dana kad se vozila biciklom na posao. Podigla je glavu i iznenađeno zapazila da su se pojavili pupoljci na crvenom javoru. Rutina joj je postala toliko predvidiva, toliko se sve ponavljalo da joj se činilo da se samo godišnja doba smenjuju. Najpre je uvek dolazila vožnja biciklom. Obrazi su joj se zarumeneli od vetra i kosa joj se umrsila ispod kacige dok je vozila kampusom do svoje knjižare. Zatim je brzo odšetala do kafića na čošku, gde je osetila poznati miris pečenih zrna kafe. Radnik za šankom nosio je košulju i imao male tetovaže na svakom prstu: strelu, kompas, simbol beskonačnosti. Tanke linije drugih tetovaža virile su ispod njegovih rukava.

„Dobro jutro, Rouz.“

„Dobro jutro, Džoele. Daj mi jednu kafu late, hvala.“ Uvek bi izgovorila šta naručuje, iako su oboje znali šta će to biti.

Nakon toga, dok se vraćala u radnju, gledala je deliče sebe u izlozima: kestenjastu kosu u punđi, vitko telo kome, izgleda, nikako ne može da doda nikakve mišiće. Izbledele farmerke i omiljeni džemper sa laganom kabanicom preko njega. Podsetila se da treba da radi na držanju tela. Videla je svoje oči u odrazu, zelene sa zlatnim tačkama. Pod određenim svetlom činilo se da im se boja menja u plavu ili čak skoro sivu. Njen otac ih je zvao „oči boje labradorita“, po mineralu.

Rouz se usredsredila na pukotine u trotoaru. Nije morala baš da razmišlja o njemu danas.

Zatim je stigla do knjižare i otključala vrata, pa okačila znak OTVORENO. Iako je godinama vlasnica, svaki put kada bi zakoračila unutra, osetila bi i dalje isto zadovoljstvo kao farmer koji gleda useve u sumrak. *Ovaj delić života, upravo ovde, moj je, samo moj.* Pažljivo je planirala prostor, svako ćoške ispunila udobnim stolicama za čitanje i starim lampama. Nekoliko meseci nakon otvaranja, mačak lutilica došao joj je na prag i upotpunio tu sliku. Crn, debeljuškast, sa jednim okom, položio je pravo na tamnocrvenu stolicu pored izloga.

„Probudi se, Odine!“

Čim je čuo svoje ime, mačak je skočio sa stolice i prišao joj da protrlja obraz o njen list. Tamo gde mu je nedostajalo oko nalazilo se zgužvano krzno, tako da je bilo teško i razabrati koje oko mu nedostaje kada bi zatvorio oči. Rouz se sagnula da ga pročeše. Napunila mu je činije sa hranom i vodom, a zatim sela za pult. Odin je skočio da joj se pridruži, nekoliko se puta okrenuo u njenom krilu, pa se umirio sa šapama ušuškanim ispod sebe. Sati su prošli u sređivanju računara, dok su kupci dolazili i odlazili. Samo bi povremeno promenila položaj. Napolju je počela da se spušta magla, i srebrne perle ukрасile su prozore i automobile parkirane ispred knjižare. Tišina je zavládala radnjom. Rouzina punda se opustila jer ni najčvršća gumica za kosu nije imala šanse protiv njene kose, guste i jake kao konjska griva.

Zatim se čuo zveket grejalice, pa škripa vrata.

Kasnije će istražiti šta joj se desilo. Naučice sve o naučnim osnovama privlačnosti, složenom lancu hemikalija koje zapljusnu čeonu asocijativni korteks. Podvući će plavom hemijskom naučni članak o tome kako sinapse i neuroni utiču na mozak i preplavljuju um dopaminom. Kako noradrenalin, neurotransmiter, izaziva suvoću usta, drhtavicu, lupanje srca. Kako telo doživljava opsesivne misli i čežnje.

Ali ništa od toga nije joj pomoglo u tom trenutku, kada se zbnunila: napola je ustala, pa onda ponovo sela i mahnito krenula da sređuje pundu dok je čovek koji se pojavio išao ka njoj. Nosio je crvenu košulju od flanela sa zasukanim rukavima i crni prsluk na kom su stajale kapljice vode. Tamna kosa bila mu je mokra, prošarana na slepoočnicama sedim

vlasima, a na ramenu mu je stajala platnena torba. Rouz je primetila da mu je levi palac u zavoju; kada je otvorio šaku, videla je svoje ime napisano plavom bojom na njegovom dlanu, a kapljica krvi probila je gazu.

Izgovorio je njeno ime naglas, a zatim stavio ruku u džep prsluka.

„Znaš li gde mogu da je nađem?“

„Ja sam Rouz.“ Od njenih nogu, Odin se uputio iza ugla stola da omiriše neznaničeve cipele.

„Ja sam Vilijam.“ Stavio je drugu ruku na grudi. „Pozvao sam univerzitetsku biblioteku da vidim kako da restauriram knjigu i rekli su mi da svratim ovde. Kazali su, zapravo, da si izvanredna.“ Zastao je pristojno da bi ona nešto rekla.

Ali ništa joj nije padalo na pamet.

Pročistio je grlo. „Restauriraš li i dalje?“

Klimnula je glavom i protrljala iznenada vlažne dlanove o butine pod stolom, trudeći se da to uradi što neprimetnije. Ali nije bilo važno: on je bio zauzet, vadio je gomilu papira iz torbe, te nije primetio.

„Sjajno. Nadao sam se da bi možda mogla da pogledaš ovo.“ Spustio je papire na sto ispred nje. Bili su prekriveni sivo-belom krpom i uvezani kanapom. Barem sada zna šta treba da radi. Dok je odvezivala čvorove, on se sagnuo da pomazi mačora. Njegov glas se čuo iza pulta.

„Pa, radi se o tome da mi je prabaka preminula...“

„Žao mi je.“ Refleksni odgovor. Čula je kako Odin počinje da prede kao mali motor.

„Ne treba da ti bude. Bila je spremna da ode – i više nego spremna. Imala je sto godina. Nisam je zapravo ni poznavao. Cela porodica se preselila i ona je bila u domu, a njene stvari u skladištu. U svakom slučaju, ispalo je da sam jedino ja hteo da dođem i pregledam njene stvari. Ali ono što je posedovala stvarno je fascinantno.“ Ponovo se podigao, rumenih obraza. „Ovo mi se činilo važnim. Bilo je na dnu škrinje sa porodičnim portretima, njenom venčanicom, tako tim stvarima... Uh, izvini ako sam prejako vezao.“

„U redu je.“ Baš kad je to rekla, kanap je popustio. On se sagnuo da je gleda kako prolazi makazama između krhkih stranica.

Pročitala je naslov naglas.

„Knjiga o umetnosti“, ponovio je i pogledao u natpis. „Ne mogu da verujem. Đovani Lomaco je napisao... Tako se ja prezivam, Lomaco.“

„Znači da je ovo sigurno pripadalo tvojoj porodici.“ Rouz je spustila naslovnu stranu na sto; ispod se nalazila puna strana teksta.

„Zar ne bi trebalo da nosiš rukavice?“ Iznova je pogledao u njene ruke.

„Ne, to je zabluda.“

„Zašto?“ Nagnuo je glavu u stranu i primetila je da je imao kratku bradu, kao da se nekoliko dana nije brijao.

„Pa, brojna vlakna koja se koriste za rukavice – pamuk, na primer – imaju masti i alkane u sebi.“

On je razrogačio oči, a ona je nastavila:

„Izoluju ruke, što može da stimuliše znojne žlezde. Zatim, kako se proizvodi vlaga, one je upiju i prenesu na velum. Stoga je bolje samo da se direktno rukuje papirnom.“

„Mora da ludiš kad vidiš da ljudi nose rukavice u serijama.“

„Mmm.“ Usredsredila se na drugu stranicu, koja je ličila na uvod autora. Mastilo je izbledelo, ali uspela je da razbere komentar u dnu: *Venecija 1571*. Podigla je stranice da vidi da li se tekst nastavlja do kraja uvezanih papira i otkrila je da se nastavlja.

„Datirano je na 1571. godinu, u Veneciji. Gde je tvoja prabaka živela?“

„U gradu koji se zove Padova. Opa, da li je zaista toliko staro?“

„Rekla bih da jeste, sudeći po velumu. Mislim da Padova nije toliko daleko od Venecije.“ Sagnula se da ispita rukopis. I on se približio. Osetila je njegov dah, mirisao je na čajevac i nanu, kao one čačkalice sa ukusom koje se prodaju u radnjama zdrave hrane. „Oh! Ovo je palimpsest!“

„Šta pališ?“

Nije mogla a da se ne nasmeši. „*Palimpsest*. To znači da su ovde zapravo dva dokumenta.“ Pokazala je na stranu i prešla kažiprstom po jednom redu da bi video. „Autor je napisao jedan tekst, obrisao ga, okrenuo stranu, pa onda pisao unakrsno. Možda nije isti autor pisao oba teksta, ali sudeći po rukopisu, kladila bih se da jeste. Zanimljivo

je koliko je stariji tekst i dalje vidljiv.“ I zaista i jeste bio, promaljao se ispod gornjeg sloja mastila kao slaba vertikalna senka.

„Je li moguće otkriti šta piše u oba teksta?“ Podigao je obrve i pogledao je.

„Mislim da jeste, da. Možda bi bio problem da je stariji tekst sasvim obrisan... ali u ovom stanju? Trebalo bi da mogu oba da izvučem.“

„Kako se to radi?“

„Pa, očistiću strane i onda ću ih skenirati. Koristim program da bih izolovala slojeve kako bi mogli da budu dovoljno čitki da se prevedu.“ On joj je gledao usne dok je pričala. „Ako je originalan dokument i ukoliko je sadržaj značajan, možda вреди mnogo. Ali za potpunu restauraciju treba vremena i novca.“ Ispravila se.

On je klimnuo glavom i pogledao stranice koje su stajale među njima. „Pa, očigledno znaš šta radiš.“ Nagnuo se napred i naslonio se rukom u zavoju na sto kao da joj otkriva tajnu. „Ne zanima me da li вреди nešto, niti koliko košta da se restaurira. Želim da znam šta piše. Hteo bih da znam...“ Zastao je, iako se činilo da želi još nešto da kaže.

„I ja bih htela da znam. Daću ti procenu.“

„Vreme i cenu?“

„Da, vreme i cenu.“

Stavio je ruku u zadnji deo farmerki i izvukao smeđi kožni novčanik, izbledeo na uglovima. Otvorio ga je, izvadio debelu belu vizitkartu i dao joj je. *Vilijam Lomaco*. Sa veb-sajtom i imejl-adresom, sa tankom indigo linijom na vrhu. Gurnuo je novčanik u džep i pružio joj ruku; i ona je njemu pružila ruku. Na samo jedan tren njena radialna arterija bila je pritisnuta uz njegovu. Njen puls uz njegov, između kažiprsta i palca, otkucaji srca koje razdvaja tanano meso.

Dok se vraćao ka svom fordu, koji je stajao usamljen na parkingu apoteke, Vilijam nije ni primećivao kišu. Jedva je otključao vrata. Unutra se od njegove toplote stvorio tanak sloj magle na ivicama prozora. Podigao

je kukove i gurnuo ruku u zadnji džep farmerki. Kiša je počela jako padati i lupkala je po krovu automobila.

Pronašao je i izvadio ono što je tražio.

Srebrni prsten koji nije smeo, nije trebalo da skine. Pogledao je kroz izlog radnje, video ju je kako sedi za stolom i prsten mu je iznenada bio u džepu, a on je otvarao vrata. I sad nije mogao ni da objasni *zašto*, nije mu bilo prijatno to da izgovori naglas. Merio je težinu prstena na dlanu i gledao kako svetluca na prigušenom sivkastom svetlu. Progutao je knedlu. Metalni ukus krvi. Mora da se ugrizao za obraz negde usput. Dok je sedeo tako sam u autu, Vilijam je stavio velike šake na lice i obratio se prostim rečima bogu, kog je davno napustio.

Đovani je gledao crtež na kom je radio – studiju o isušanim ružama koje je postavio na sto pred sobom: krhke laticice, izborane i uvele, ali i dalje crvene. Zaškiljio je ne bi li izoštrio linije. Spirale senki i vrhovi trnja koji vire ispod krhkog lišća. Palo mu je na pamet kako su ruže nedavno cvetale pod letnjim suncem. Kako je ono Petrarka nazvao vreme? *Naša radost i naš zatvor.*

Kroz otvoreni prozor ateljea čulo se zvono tornja Crkve San Canipolo kako zvoni tri puta. Vreme je da se pođe. Ustao je i otriaso ogrtač, pa pogledao po svom ateljeu, gde su stajale raštrkane stolice i baršunaste sofe, i delikatni paravan u jednom uglu ukrašen izvezenim pticama u letu. Zapazio je da mora da se zameni masni papir koji stoji na prozorima da ublaži svetlost. Ali tog jutra je bio zauzet jer je mleo pigment: broć i malahit, auripiment i ultramarin. Lazurni kamen od trgovaca s Dalekog istoka i neugledan ali ključan ugalj. Pripreme za posao koji sledi.

Opet su se začula zvona i uznemirila teskobnu tišinu u prostoriji.

„Čujem, čujem.“ Uzdahnuvši, Đo je odvezao naočare, koje su mu bile vezane za lice crnom vrpcom. Stezale su mu nos, ali debelo sočivo je lepo služilo svrsi – sigurno bolje od činije s vodom koju bi Seneka koristio. Iako mu je centralni vid i dalje bio solidan – barem je sve nejasnoće mogao da vidi jasno kad bi zaškiljio – svakodnevno je nosio naočare. Nadao se da će one moći da uspore crnilo koje mu je oivičavalo vidno polje i stalno ga sužavalo. Ali nade je bilo sve manje. Tek je pre

godinu dana primetio znake, a već je stalna vinjeta ovičavala svet koji gleda obeshrabrujućom tminom koja se širila. Kada bi koristio naočare, osećao se donekle kao da pokušava da očisti vino koje se prosulo dok je poplava u celoj kući. Ali samo je to znao da radi.

Đo je odmahnuo glavom kao da će taj pokret pomoći da mu se misli odvoje od utabanog puta kojim su krenule. Stavio je naočare u vrećicu koja mu visi za strukom, protrljao oči, a zatim stavio vreću sa priborom na jedno rame. Kada je izašao na ulicu, oglasilo se poslednje zvono.

Ispod mostova na kanalu, u vodi se video odsjaj vrelog sunca, deliča plavog neba i jarke boje sa zidova. Miris paprikaša i prigušeni žamor svakodnevice ispunjavali su uličice dok se iznad njih sušio veš na blagom povetarcu. Ptice su ćućorile i gugutale u uvalicama na krovovima. Đo se sapleo o kamen i zamalo nije pao; kada se ispravio, spazio je svoj odraz u bari prljave ulične vode. Smeđe oči, prav nos, usta lepog oblika. Uređena brada, lepa kestenjasta kosa sa blagim kovrdžama na vrhu. Neugledno lice, ali lice koje je postalo nekako dostojanstvenije kada su se pojavile prve bore i sede vlasi na slepoočnicama.

Nastavio je dalje. Sa vrata i prozora gledala su ga deca tamnih očiju.

Ubrzo je stigao u veliku kuću koja se prostirala malo dalje od ulice. Stubovi i lukovi bacali su izvijene senke na oštrom svetlu; iz ugla bašte čuli su se hladni zvuci fontane. Đo je došao do ulaznih vrata i pogledao u ukrašeni zvekir: bronzanu zmiju koja jede sopstveni rep. Uhvatio ju je za glavu i lupio. Nakon nekoliko sekundi, ozbiljna devojka u beloj kecelji otvorila je vrata. Gledala ga je bezizražajno krupnim smeđim očima, koje su bile blago razdvojenije nego što je uobičajeno. Potražio je delić pergamenta u vreći.

„Sebastijano Venijer me očekuje.“ Pružio joj je pergament.

Sluškinja je uzela papir, odmotala ga i počela da čita poruku – potpisanu neurednim rukopisom njenog gazde. U poruci se na dva mesta naglašava da Đo treba da dođe u Venijerovu gradsku palatu, a ne u seosku. Čitajući između redova, Đo je pretpostavio da će mu zadatak biti da naslika portret Venijerove poslednje kurtizane; kako je stario, činilo se da je sve ponosniji na lepotu svojih mladih družbenica. Pošto

su se pojavile glasine da će Venijer, koji je trenutno državni zvaničnik, uskoro biti nominovan za sledećeg dužda Venecije, nije mu bilo teško da pronade privlačne dame.

Sluškinja je klimnula glavom kada je pročitala poruku. Razdeljak na glavi stvarao joj je savršeni bleđi luk preko temena. Okrenula se i pokazala mu rukom da je prati. Povala ga je levo, niz hodnik, pa zatim uz uzane spiralne stepenice: bio je to put za poslugu, direktniji od širokih mermernih stepenica u centru dvorišta. Potrudio se da zapamti put. Na vrhu, stepenice su izlazile na veliki hodnik. Sunčevi zraci prolazili su kroz visoke prozore na drugom kraju. Dok su prelazili preko uglačanih teraco podova, videli su svoje odraze, staklaste i izvrnute. Redovi stubova oivičavali su vrata na zidovima sa strane. Između njih su visile jednolične slike u pozlaćenim ramovima. Na njima su bile žene sa pse-tancima u krilu ili anemični muškarci u pomorskim uniformama. To su manje poznati članovi klana Venijer, bez sumnje. Do je zažmurio ne bi li ih jasnije video dok prolazi. Uprkos zamućenom vidu, uočio je da su obične: palete su bile dosadne, proporcije nejednake...

Iznenada, sluškinja je zastala. Do se jedva zaustavio iza nje da se ne sudare. Pritisla je ramenom najbliža vrata i otvorila ih.

U toj prostoriji zidovi su bili prekriveni svilom boje ruže, koja je proizvodila ružičasti odsjaj. Teške zavese bile su napola navučene, a na drugom kraju tinjao je poslednji žar nedavno ugašene vatre. Do je zakoračio unutra. Na trenutak je izgubio fokus, kako su mu se oči privikavale na prigušeno svetlo nakon oštrog sjaja hodnika. Postepeno je uspevao da razazna tri žene kako sede na somotnim divanima. Koža im je bila napuderisana i nesavršeno sakrivena naborima svile i somota koji su se prosipali i skupljali na podu. Dragulji na njihovim vratovima i prstima su svetlucali. Usta i obrazi bili su im umrljani istom grozničavom nijansom, a njihova kosa – plava, kestenjasta, riđa – bila je nameštena visoko, kao da raste uvis, kao čudna staklasta loza. Kada je ušao, sve tri su se istovremeno okrenule ka njemu. Sa tavanice su oštrooke ličnosti iz jevanđelja gledale na njih osuđivački, zarobljene u složenom alegorijskom pejzažu uklesanom na friz. Napuderisane grudi žena dizale su

se i spuštale pod pomnim pogledom apostola. Jak miris parfema mešao se sa blagim mirisom vina; Đou se iznenada zavrtilo u glavi. Žene su se okrenule ka njemu baš kada je tavanica počela da se spušta.

Sa njegove desne strane dva muškarca sedela su na stolicama od orahovine. Jedan je imao kratko podšišanu sedu kosu i bradu, a kosa drugog bila je toliko tamna da je imala neki indigo odsjaj. Tamni se okrenuo ka njemu baš kada je Đo stavio ruku na zid. Zatim je stariji muškarac ustao i širokim koracima krenuo ka njemu. Đo je trepnuo ne bi li se usredsredio. Iznenada, osetio je težinu ruke Sebastijana Venijera na ramenu; njegove blede oči pojavile su se pred njim, hladne i oštre kao morska voda. Đo je udahnuo snažan miris vina i duvana i, ispod svega toga, soli.

„Đovani! Izgledaš kao da ćeš se onesvestiti! Nemoj mi reći da nikad nisi video lepu devojku!“ Venijerov glas se pronosio kao da i dalje govori preko mora. Njegovo uzano lice, obično veoma strogo – oštar pogled, tanka usta – sada je bilo blago, omekšano lepim raspoloženjem, a obrazi su mu bili rumeni od vina. Žene su ćućorile: njihovi blagi glasovi peli su se i rasplinjavali po licima apostola.

„Sebastijano, nemoj biti surov“, progovorila je plavokosa žena u središtu sobe dok se saginjala da sipa još vina u prazan pehar pored svojih stopala. Imala je nežan glas, blago promukao, kao da ga doziva: *Dođi ovamo.*

„Evo, popij nešto.“ Pružila je pun pehar.

Kako joj je prilazio da ga uzme, Đo je shvatio zašto ju je Venijer izabrao. Bila je prelepa kako samo nešto što neće trajati može da bude. Znao je da će joj lice za nekoliko godina očvrsnuti, a telo se izmeniti, poviti. Ali, dok ju je gledao, Đo se osetio kao kada gleda izlazak sunca nad lagunom: bio je skoro bolno zadivljen pred preteranom milošću prirode, koja je nudila svoju lepotu bez fanfara i bez ikakvih očekivanja, kao da je obična.

Devojčina koža bila je skoro prozirna i ispunjena mladalačkom krvlju, za nijansu bogatija od njene svilene haljine boje slonovače ili bisera na njenom vratu. Dugačke trepavice bacale su senku na njene obraze.

Kada je podigla glavu, primetio je neverovatnu boju njenih očiju: između plave i ljubičaste, kao ljubičice koje hipnotišu. Privezak od safira visio joj je oko vrata i dopunjavao boju očiju. Sam privezak mamio je pogled nadole, ka čvrstim oblinama njenih grudi, neukaljanih starošću ili rađanjem dece. Njena ofarbana kosa bila je nauljena i ispletena u pletenice ukrašene zlatnim nitima, tako da se činilo da svetluca na popodnevnom suncu. Zbog ovakvih žena muškarci su pisali sonete, plakali, ili išli u rat. Do je zažmurio i shvatio da je on samo prvi u nizu umetnika koje će pozvati da joj naslikaju portret. Kada je pružio ruku da uzme pehar od nje, nagnula je nagnula glavu i nasmešila se.

Svi su utihnuli.

U tom jedinstvenom pogledu, punom neizmerne ranjivosti, bez reči ili logike razumeo je da samo on može da je zaštititi.

Zatim je trepnula i topla svetlost je nestala.

„Zove se Kjara“, prošaputao je Venijer pored Đoa. Kada se okrenuo, Do je video kako se Venijer, bivši vojnik koji je rukama ubijao druge vojnike na mokrim palubama brodova, pretvara u prostog obožavatelja. Devojka je pogledala zatim u Venijera, i jamice su joj se pojavile blizu uglova usana. Neko ju je lepo podučio. Bez upozorenja, Doa je prožeo pogled tamnokosog čoveka na leđima.

Osetio je to kao prolaznu senku.

„Želim da njen portret posrami druge, Đovani.“ Venijer mu se približio i osetio mu je dah, otežan vinom. „Želim da Tintoretove oči prokrvare. Znaš da mi je obećao sliku i da je prekršio obećanje zbog onog bednog bratstva.“ Bratstva Skuola grande di San Roko, na čijim zidovima je Tintoreto oslikavao Hristov život.

Venijer je zgrabio Doa za podlakticu i čvrsto je stisnuo. „Želim da vidi Kjarin portret i da zamrzi sebe.“ Približio mu se. Tanke usne skoro su dodirivale Doovo uvo. „Nije pozirala nikome, vidiš – ti si prvi. Devičanska teritorija.“ Starac se odmaknuo. „Sa umetničkog stanovišta, naravno.“ Sarkastično se nasmešio i počeo da kašlje.

Kada je to čuo, drugi muškarac u prostoriji je ustao.

„Znaš Korvina.“ Venijer je mahnuo rukom, a zatim nastavio da kašlje u lakat.

Đo je znao Korvina, koji je bio toliko zgodan da su i drugi muškarci to primećivali: imao je crnu kosu do ramena, naglašene obrve, koje su senčile njegove tamne oči. Mišići su se pomerali pod njegovom odećom kao bedra konja pod sedlom. Došao je u Veneciju na isti način kao što se pojavilo Đoovo slepilo: neprimetno, dok odjednom nije bio svuda. Sedeo je na svakoj važnoj večeri, klečao u prvim redovima u crkvi, izlazio sa mise sa ovim senatorom ili onim odbornikom, povijene glave, slušajući. Oblačio se u fine tkanine, kao bilo koji plemić, sa istaknutim teškim zlatnim krstom na grudima. Nekoliko puta Đo ga je čuo kako aludira na neke španske veze, na bogatstvo stečeno u izvozu sa kolonijalistima koji idu ka Novom svetlu. Ali Đo je verovao Korvinoj istoriji isto koliko je verovao i uličnim prodavcima koji prodaju robu na mostu Rijalto.

Ipak, morao je da mu oda priznanje da je brzo pronašao svoje mesto među elitom Venecije. Verovatno je to imalo veze sa njegovim izgledom. Nije se radilo samo o tome da je Korvino izgledao kao oživele statua. Kretao se graciozno, a govorio učeno. Đo je pretpostavljao da su mu bile potrebne godine da to usavrši. Izgledao je i ponašao se kao što bi plemići trebalo da izgledaju i da se ponašaju – iako je to bilo retko – elegantno, prosvetčeno, kao neki polubog. Zbog toga je bio nagrađivan mestom za najboljim stolovima u gradu. Ali, koliko god da je bio šarmantan i ma koliko lepo se oblačio, Korvinu je i dalje nedostajala plava krv – a bez titule nikada mu neće dozvoliti da bude na poziciji moći. Đo se ponekad pitao da li su senatori i odbornici koji su otvorili vrata svog doma Korvinu ikada primećivali sa kojom žudnjom gleda njihove sluge i raskošne sale. Verovatno nisu – ili, ako jesu, verovatno su perverzno uživali u tome. Mnogima od njih je zavist postala jedino merilo važnosti. Ali Đoa je uznemiravalo da samo sedi dok Korvino gleda druge kako žive život koji on očito oseća da zaslužuje.

Stoga ga nije ni iznenadilo kada se Korvino zakačio za Venijera: ovaj je imao reputaciju da je nestalan, da je isto toliko nepostojan i kada je